

חמאס קוטף את פירות המתקפה הרצחנית, ישראל תממש הישגים בזירות אחרות

written by תא"ל במיל' יוסי קופרווסר | 18.01.2025

ההסכם לתחילת שחרור החטופים, בתמורה להפסקת אש בת 42 יום האמורה להפוך להפסקת אש קבועה, שחרור מספר רב של מחבלים פלסטינים העצורים בישראל ובהם מספר גדול של רוצחים, חזרת האוכלוסייה הפלסטינית לצפון הרצועה, הכנסת סיוע הומניטרי, דילול נוכחות צה"ל ברצועה עד כדי נסיגה מציר פילדלפי בהמשך והישארות חמאס כגורם השולט בעזה, מותיר את ישראל ברגשות מעורבים [1] השמחה על שובם הצפוי של החטופים מהולה בתסכול מגובה המחיר. לעומת זאת, חמאס ותומכיו בקרב הפלסטינים בעולם הערבי והאיסלאמי, ומעבר לכך, חוגגים וצוהלים. הם יצאו והרבה מתאוותם בידם, כשמעל הכול עומדת הצלחתם להבטיח את המשך שלטונם ברצועה, תוך שחרור מחבלים מהכלא הישראלי.

ישראל מימשה אחת וחצי ממטרותה המלחמה: חמאס נפגע צבאית אך לא שלטונית, ואין בעסקה כל ערובה לכך שחמאס לא תתעצם מחדש ובבוא העת תוכל לשוב לפעול נגד ישראל מהרצועה. חמאס, מנגד, מימשה כמעט את כל מטרות המלחמה שלה. היא עשתה זאת, אומנם, לאחר ששילמה מחיר כבד מאוד [2] הרבה יותר מכפי שהעריכה [3] אבל לא כזה שייפגע ביכולתה לטעון כי מתקפת 7 באוקטובר הייתה מהלך מוצדק, שהוכיח את עצמו. סביר שכתוצאה מכך יתחזק עוד יותר מעמדה בציבור הפלסטיני ויתחזק מעמדו של האיסלאם הקיצוני בכלל. ישראל דיברה לא מעט על הצורך בדה-רדיקליזציה של הפלסטינים. בפועל, סביר יותר שנהיה עדים דווקא לרדיקליזציה בקרב ציבורים ערביים ואיסלאמיים שעלולה לעודד לאורך זמן ניסיונות לפגוע ביעדים ישראליים, יהודיים ומערביים.

בנוסף, יש להשלים עם כך שהסיכוי לחידוש הלחימה בעזה נמוך (טראמפ איננו מעוניין בכך וסביר שחמאס לא תספק עילות לכך בזמן הקרוב), ושההסכם לא רק שאיננו אוסר על חמאס לשוב ולהתחמש, אלא אף אינו מתיר לישראל [4] בשונה מההסכם בלבנון [5] חופש לפעול נגד הניסיונות של ארגוני הטרור ברצועה לשוב ולהתעצם, ולשקם את מערך המנהרות, אלא אם אלה יפרו את הפסקת האש.

בצד המאזן המורכב של ההסכם מבחינת ישראל בהקשר הפלסטיני, צריך לנתח את משמעותו האסטרטגית גם בהקשר הרחב של השינויים בארכיטקטורה האזורית ושל חילופי הממשל בארצות הברית. שינויים אלה תרמו תרומה מכרעת להחלטת הצדדים להסכים למתווה הסופי. שניהם חששו מאיומי טראמפ, וחמאס הייתה מודאגת מיציאת חיזבאללה ממעגל הלחימה ומהמהלומות שספגו איראן והציר השיעי, גם אם מצאה נחמה בהתחזקות הציר האיסלאמי הקיצוני בהובלת טורקיה בעקבות השתלטותו על סוריה. ישראל נאלצה להשלים עם תנאי ההסדר גם משום שמערכת הביטחון העדיפה את תפיסת הפשיטות ופירוק חמאס מההיבט

הצבאי בלי לטפל במיטוט הארגון מההיבט השלטוני, כפי שציפה הדרג המדיני. זאת, בתואנה שנויה במחלוקת שמיטוט כרוך במחירים גבוהים ביותר. כתוצאה מכך לא נוצר מספיק לחץ על חמאס להשלים עם מתווה טוב יותר לישראל מההיבט האסטרטגי.

עם כניסת ההסכם לתוקפו ותחילת הכהונה השנייה של הנשיא טראמפ בבית הלבן, תופנה תשומת הלב למינוף השינויים האזוריים שחוללה ישראל לקידום יעדים אחרים העומדים על סדר היום שלה ושל ארצות הברית ² סיכול תוכנית הגרעין של איראן, הרחבת תהליך השלום האזורי ("הסכמי אברהם") לסעודיה וייצוב המצב בסוריה ובלבנון, תוך צמצום האיומים על ישראל והמערב. הישגים בהקשר לאתגרים אלה עשויים לפצות על תחושת התסכול מאי השגת היעדים האסטרטגיים בהקשר העזתי.

לסיכום, ישראל משלימה את תשלום המחיר הכבד של מחדל 7 באוקטובר, ועוברת למינוף הישגיה במלחמה, בדגש על הפגיעה הקשה בציר האיראני, לעיצוב מזרח תיכון חדש. במקביל, יהיה עליה להתמודד עם אתגרים חדשים בהקשר הפלסטיני (התחזקות חמאס, לחץ גובר לאפשר הקמת מדינה פלסטינית והמשך המערכה נגד הלגיטימיות של ישראל ופעולותיה, כולל בבתי הדין הבין-לאומי ובהמשך ירידת אבו מאזן מהבמה) והאזורי (התחזקות טורקיה והאיסלאם הקיצוני הסוני).

התפרסם באתר N12, בתאריך 18.01.2025.

****הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.****